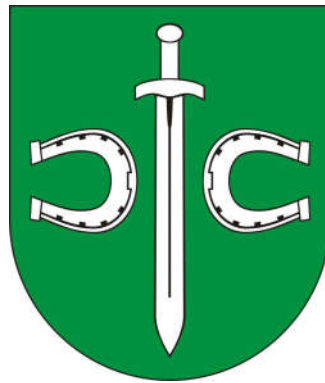

*Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Pruszcz*

**Program
Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz
na lata 2021-2023**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE PRUSZCZ.....	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	9
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	10
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	10
2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	11
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	12
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	12
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	21
2.4. BADANIA ANKIETOWE	23
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	23
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH.....	27
2.5. ANALIZA SWOT	30
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PRUSZCZ.....	35
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	37
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	37
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	38
4. REALIZACJA PROGRAMU	45
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	45
4.2. FINANSOWANIE.....	45
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	45

WPROWADZENIE

Rodzinę najogólniej określa się jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszczy został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczy przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2021-2023, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2017-2019.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Problematykę rodzinną podejmują ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny.

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielny podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (Europejska Konwencja o statusie prawnym dziecka pozamałżeńskiego, sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 111),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz na lata 2021-2026 – Załącznik do Uchwały Nr XXX/266/21 Rady Gminy w Pruszczu z dnia 28 stycznia 2021 r.

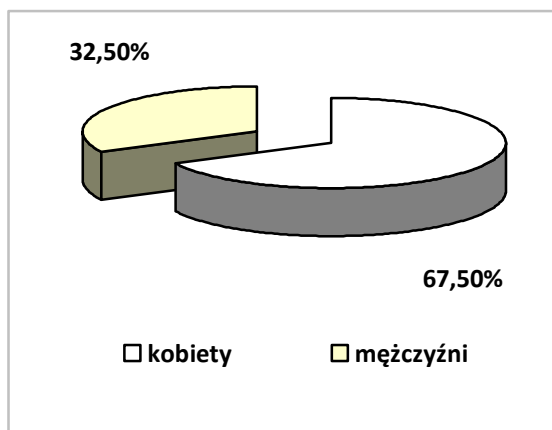
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE PRUSZCZ

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Pruszcz została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców gminy.

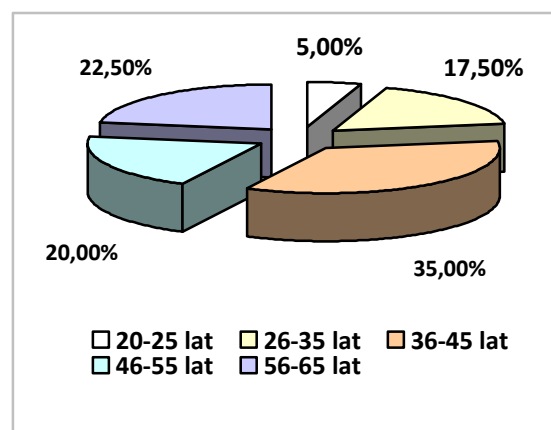
Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek systemu oświaty. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 4 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek funkcjonujących na terenie gminy Pruszcz.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do mieszkańców było 67,5% kobiet i 32,5% mężczyzn. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (35%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 56-65 lat (22,5%) oraz 46-55 lat (20%) i 26-35 lat (17,5%), zaś najmniejszy odsetek wśród ankietowanych stanowiły osoby w wieku 20-25 lat (5%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci.

Wykres 2. Struktura ankietowanych według kryterium wieku.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jak wynika z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, zdecydowana większość, bo 80% wszystkich respondentów, mieszka na terenie gminy Pruszcz od urodzenia, 10% ankietowanych zamieszkuje w gminie od 12 do 30 lat, a kolejne 10% to uczestnicy badania mieszkający w gminie od 4 do 10 lat.

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia ankietowanych, to 60% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (30%), a zdecydowanie mniej licznie, bo w 5%, reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe. 5% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”, a także ocenę wdrożenia założeń poprzednio realizowanego programu.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023 są rodziny zamieszkujące teren gminy, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina Pruszcz to gmina wiejska położona w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w obrębie południowej części powiatu świeckiego. Zajmuje obszar 142 km² i jest jedną z jedenastu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar gminy administracyjnie graniczy z gminami: Koronowo, Dobrcz, Świekatowo, Bukowiec, Świecie. Siedziba władz samorządu gminnego usytuowana jest w miejscowości Pruszcz. Na strukturę administracyjną gminy składają się 24 wsie zorganizowane w 20 sołectw: Bagniewko, Brzeźno, Cielešzyn, Gołuszyce, Grabówko, Luskówko, Łaszewo, Łowin, Łowinek, Małociechowo, Mirowice, Niewiešcin, Parlin, Pruszcz, Rudki, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada, Zbrachlin.

Gmina Pruszcz ma charakter typowo rolniczy; w strukturze gruntów przeważają użytki rolne, które zajmują znaczną (87%) część powierzchni gminy.

Z końcem 2019 r. gmina liczyła ogółem 9 476 mieszkańców. Mieszkańcy gminy mieli zapewnioną opiekę medyczną w 5 zakładach opieki zdrowotnej. Na terenie gminy działały 4 apteki, prowadzone były 3 prywatne praktyki lekarskie. W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało ogółem 12 placówek wychowawczych i oświatowych (1 klub dziecięcy, 7 placówek wychowania przedszkolnego i 4 szkoły podstawowe).

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu, ponadto funkcjonuje biblioteka i 15 świetlic wiejskich. Propagowaniu sportu, rozwojowi kultury fizycznej i rekreacji na terenie gminy służą 3 kluby sportowe i obiekty sportowo-rekreacyjne, w tym m. in. hala sportowo-widowiskowa, stadiony klubowe, boiska szkolne, boiska wiejskie. Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Na terenie gminy działają 33 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2019 r. gmina Pruszcz liczyła 9 476 mieszkańców, w tym 4 795 kobiet, które stanowiły 50,6% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 68 osób na 1 km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy i jej zmian w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 904	1 907	1 903
liczba osób w wieku produkcyjnym	6 062	5 953	5 866
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 594	1 654	1 707
ogółem	9 560	9 514	9 476

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W latach 2017-2019 z roku na rok zmniejszała się nieznacznie populacja gminy; na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba dzieci i młodzieży, spadała liczba osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. W analizowanym okresie wahaniom ulegała liczba urodzeń z wyraźnym spadkiem w 2019 r. oraz nieznacznie spadała liczba zgonów. Obliczany na podstawie tych wskaźników przyrost naturalny był w 2019 r. ujemny. Dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	130	133	99

liczba zgonów	116	109	107
przyrost naturalny	14	24	-8

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2017-2019 liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie pozostawała na zbliżonym poziomie. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	14	14	13
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	36	36	35
przeciętna pow. mieszkania komunalnego	61,9	61,9	61,5
liczba mieszkań socjalnych	5	7	7
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	12	18	18
przeciętna pow. mieszkania socjalnego	39,0	37,8	37,8

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Pruszcz pomoc ta jest realizowana przez Urząd Gminy Pruszcz. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek	7	5	1
liczba przyznanych dodatków	76	35	12
wartość przyznanych dodatków (w zł)	8 942	2 802	903

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

W latach 2017-2019 malała liczba rodzin, którym przyznano dodatki mieszkaniowe, podobnie zmniejszała się liczba wypłacanych dodatków oraz mniejsze były kwoty przeznaczone na ten cel.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu, w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Pruszcz ulegała wahaniom, wykazując tendencję spadkową. Podobny trend miał miejsce odnośnie udziału osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 5. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych w gminie	195	172	189
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,2	2,8	3,1
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	117	107	102
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	60,0%	62,2%	53,9%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie świeckim, województwie kujawsko-pomorskim i w kraju.

Tabela 6. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie świeckim	8,5%	7,5%	7,0%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	9,9%	8,8%	7,8%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat świecki charakteryzował się niższą w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, ale jednocześnie wyższą niż w kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według informacji przekazanych przez Posterunek Policji w Pruszczu w latach 2017-2019 na terenie gminy Pruszcz zaistniało ogółem 378 przestępstw z kategorii kradzieży, włamań, uszkodzeń mienia, uszkodzeń ciała, niealimentacji, znieważenia, nielegalnego połowu ryb, prawa łowieckiego, znęcania się, grózb karalnych, nietrzeźwych kierujących, stalkingu i oszustw. W roku 2017 odnotowano 64 przestępstwa, których przedział wiekowy sprawców kształtował się pomiędzy 23 a 59 lat, w roku 2018 odnotowano 187 przestępstw, a przedział wiekowy sprawców kształtował się pomiędzy 19 a 61 lat, natomiast w roku 2019 odnotowano 127 przestępstw, a przedział wiekowy ich sprawców kształtował się pomiędzy 18 a 69 lat.

W rozpatrywanym okresie jedynie w 2017 r. zaistniały dwa przestępstwa z udziałem nieletnich z kategorii naruszenia nietykalności cielesnej oraz znieważenia publicznego, a postępowanie wobec ich sprawców prowadził Sąd Rodzinny i Nieletnich w Świeciu.

Podczas przeprowadzonych interwencji oraz w ramach wykonywanych obowiązków służbowych funkcjonariusze Policji sporządzili w 2018 r. 13, a w 2019 r. 17 formularzy „Niebieskich Kart”.

Wg danych GUS szacunkowy wskaźnik wykrywalności sprawców dla wszystkich przestępstw popełnionych w gminie w 2019 r. był stosunkowo wysoki i wynosił 76,5%, tym samym był nieco wyższy niż taki wskaźnik dla województwa kujawsko-pomorskiego (74%) i dla kraju (73%).

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Świeciu prowadził w 2020 r. wobec mieszkańców gminy Pruszcz następujące postępowania wykonawcze:

- 9 dotyczących nadzoru nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej, gdzie nadzorem kuratora objęto 9 osób dorosłych i 17 dzieci
- 3 dotyczące nadzoru nad leczeniem odwykowym
- 5 dotyczących nadzoru nad nieletnim
- 12 w zakresie dozoru kuratora.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu**. W 2019 r. GOPS w Pruszczu do realizacji swoich zadań zatrudnił 5 pracowników socjalnych, 1 osobę pełniącą funkcję kierowniczą, 3 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze, 3 pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz 4 innych pracowników. GOPS na świadczenia z pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przeznaczył środki finansowe, których wartość przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	1 456 389,54	1 480 772,22	1 576 401,35
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1 456 389,54	1 480 772,22	1 576 401,35
na zadania własne gminy	637 746,13	708 861,86	793 191,95
na zadania zlecone gminie	818 643,41	771 910,36	783 209,40

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W rozpatrywanym okresie rosła wysokość środków finansowych przeznaczonych przez gminę na pomoc mieszkańcom. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w latach 2017-2019, zmniejszała się systematycznie, w 2019 r. spadła wyraźnie także liczba osób

w rodzinach objętych pomocą GOPS w tym okresie. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 8. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób	367	371	324
liczba rodzin	244	239	226

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu w 2019 r. wykazała, że najliczniejszą grupą wśród wszystkich odbiorców pomocy społecznej były osoby w wieku 56-65 lat (65 osób). Druga pod względem liczebności była grupa w przedziale 46-55 lat (53 osoby), następną w kolejności grupę beneficjentów stanowili mieszkańcy gminy w wieku 36-45 lat (45 osób).

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były ubóstwo oraz niepełnosprawność. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin w pierwszym przypadku także uległa zmniejszeniu w trakcie rozpatrywanego okresu, zaś w drugim przypadku zwiększała się. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były zmniejszające się pod względem liczby rodzin - wielodzietność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia oraz przyczyn przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu w latach 2017-2019.

Tabela 9. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	202	172	159	531	425	372
sieroctwo	2	0	0	8	0	0
bezdomność	7	3	6	9	3	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	21	19	13	79	63	46
bezrobocie	101	101	82	295	285	219
niepełnosprawność	143	132	128	321	295	269
długotrwała lub ciężka choroba	44	46	50	77	60	75
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia	7	4	7	32	16	26

gospodarstwa domowego – ogółem						
wielodzietność	34	32	27	188	176	151
przemoc w rodzinie	2	5	1	8	19	5
alkoholizm	8	6	6	15	17	18
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	0	4	5	0
zdarzenie losowe	7	6	2	17	12	3
sytuacja kryzysowa	1	0	0	2	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	14	0	0	35	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Pruszcz najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie ulegała zmniejszeniu. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie w formie pracy socjalnej (liczba objętych nim rodzin ulegała wahaniom) oraz pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków. W przypadku świadczeń rzeczowych liczba rodzin, którym przyznano pomoc, systematycznie spadała w trakcie rozpatrywanego okresu. Mniejsze rozmiary miała pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz udzielenia schronienia. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 10. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w Pruszczu w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	345	344	304	341	333	300	683	733	627
rzeczowa	133	132	108	67	65	55	303	286	237
praca socjalna	X	X	X	120	183	124	306	451	308
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	–	53	9	–	137	26
schronienie	6	3	6	6	3	6	6	3	6
usługi opiekuńcze	17	20	26	16	20	25	20	23	42
specjalistyczne usługi opiekuńcze	14	17	18	14	16	18	49	57	63
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	18	18	19	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Dodatkową formą pomocy jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 1 kontrakt, a w 2018 r i w 2019 r. po 2.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Urząd Gminy Pruszczyk przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano ulegała niewielkim wahaniom, wykazując tendencję wzrostową; jednocześnie malała liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia rodzinne. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne (w zł)	3 649 094,91	3 786 141,91	3 762 457,78
liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia	672	647	585
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	9 197	9 098	7 920
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	51	57	32
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	152	149	184
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	417	369	354
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	900	873	709
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	815	1 011	962
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	24	55	53
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 417	1 459	1 277
zasiłek pielęgnacyjny	4 304	4 323	4 319
świadczenie pielęgnacyjne	709	757	743
zasiłek dla opiekuna (ZDO)	81	91	72
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	285	341	278
świadczenie rodzicielskie	104	100	150
razem	18 456	18 683	17 056

Dane Referatu Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszczyk.

W latach 2017-2019 spadała liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia, a ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom, najniższy poziom osiągając w 2019 r.. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Gmina Pruszcz udzielała także wsparcia w formie **świadczenia alimentacyjnego**, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	38	38	33
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	968	845	804
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne (w zł)	298 261	281 770	276 950

Dane Referatu Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **8 255 922 zł**. W 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 1 009 rodzin. Świadczeniem zostało objętych 1 662 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie **„Za życiem”**. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi

faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W latach 2017-2019 w gminie Pruszcz nie przyznano takiego świadczenia.

W 2019 r. Referat Świadczeń Rodzinnych Urzędu Gminy Pruszcz wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061 późn. zm.). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 827 rodzin i objęło łącznie 1 209 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 362 100 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 132 dzieci i 395 osób dorosłych w 2017 r. oraz 132 dzieci i 328 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posilek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 106 dzieci i 262 osoby dorosłe w 2019 r.

W 2019 r. wydano rodzinom z terenu gminy Pruszcz 428 **Kart Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dane na temat Karty Dużej Rodziny w gminie Pruszcz zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 13. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	135	70	428
liczba rodzin objętych wsparciem	26	14	203
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	88	43	78

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2016-2019 liczba rodzin objętych opieką GOPS wahała się, osiągając największą wartość w 2018 r. – 337 rodzin. Wahała się także liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy Ośrodka. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 14. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych opieką	296	337	269
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	27	34	25
liczb rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	111	121	92

liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	7	4	7
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2	1	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2017-2018 gmina ponosiła odpłatność za dwoje dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało czworo dzieci, co znajdowało przełożenie na koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej. Na terenie gminy funkcjonowała w latach 2017-2019 1 rodzina zastępcza. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	2	2	4
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	63 846,78	76 701,04	106 806,96
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	1	1	1
wielkość wydatkowanych środków na potrzeby rodzin zastępczych (w zł)	16 898,52	10 079,56	40 179,84

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Istotnym wsparciem dla rodzin jest pomoc **asystenta rodziny**, który, zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego przez pracownika socjalnego, po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2019 r. 15 rodzin z gminy, w których wychowywało się 41 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 16. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	2	2	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	15	18	15
liczba dzieci w tych rodzinach	43	45	41
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	22	28	29

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. W latach 2017-2019 członkowie GKPiRPA przeprowadzili odpowiednio: 20, 16 i 19 rozmów interwencyjno-motywujących z osobami uzależnionymi. GKPiRPA występowała również do sądu z wnioskami o podjęcie leczenia odwykowego (dla 8, 4 i 5 osób uzależnionych od alkoholu w latach 2017-2019). W analizowanym okresie GKPiRPA skontaktowała się z 21 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, w latach 2017-2019 na terapię skierowano odpowiednio 5, 6 i 7 sprawców przemocy w rodzinie oraz złożono w kolejnych analizowanych latach zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa wobec 5, 1 i 3 sprawcom przemocy w rodzinie.

Gmina Pruszcz w 2019 r. przeznaczyła 151 033,89 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, 10 000zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii oraz 715,75 zł na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiającą i normującą odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKPiRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego we współpracy z członkami grup roboczych. **Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** pełni więc niezwykle istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	13	15	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	38	56	56

liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	8	22	26
w tym sporządzonych przez Policję	0	13	17
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	8	9	6
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	5	15	23
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	2	3	8
liczba spraw sądowych	0	1	2
zakończonych wyrokiem	0	1	1
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	0	0
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	0	1	0
umorzonych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Pruszczu.

Poniższa tabela przedstawia listę podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy działających na jej terenie.

Tabela 18. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

l.p.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy	ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
3.	Zespół Interdyscyplinarny	
4.	Punkt Konsultacyjny	
5.	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
6.	Posterunek Policji w Pruszczu	
7.	Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Sportowa 1, 86-120 Pruszcz
8.	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	ul. Sportowa 10A, 86-120 Pruszcz
9.	NZOZ „Nowy Szpital” ośrodek zdrowia w Pruszczu	ul. Zamknięta 7, 86-120 Pruszcz
10.	NZOZ AGAMED	ul. Dworcowa 8/1, 86-120 Pruszcz
11.	Gminny Ośrodek Rehabilitacji	ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz
12.	Przychodnia Rodzinna Almedic	ul. Łowińska 8c, 86-120 Pruszcz
13.	NZOZ „Nowy Szpital” ośrodek zdrowia w Serocku	ul. Mickiewicza 8, Serock 86-120 Pruszcz
14.	Szkoła Podstawowa w Pruszczu	ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz
15.	Szkoła Podstawowa w Serocku	ul. Wyzwolenia 47, Serock 86-120 Pruszcz
16.	Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Niewieście z siedzibą w Zbrachlinie	Niewieścina 45, Zbrachlin 17 86-120 Pruszcz
17.	Szkoła Podstawowa im. J. Korczaka w Łowinku	ul. Szkolna 1, Łowinek, 86-120 Pruszcz
18.	Przedszkole Samorządowe w Pruszczu	ul. Kościelna 2, 86-120 Pruszcz
19.	Przedszkole Samorządowe w Serocku	ul. Dworcowa 1, Serock, 86-120 Pruszcz .
20.	Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach	Gołuszyce 26, 86-120 Pruszcz
21.	Dom Dziecka w Topolnie	Topolno 45, 86-120 Pruszcz

22.	Parafia p. w. Trójcy Św. w Pruszczu	Plac Jana Pawła II 1, 86-120 Pruszcz
23.	Parafia p. w. Matki Bożej Różańcowej w Serocku	ul. Wyzwolenia 26, Serock, 86-120 Pruszcz
24.	Parafia p. w. Św. Jakuba Apostoła w Niewieścinie	Niewieścin 19, 86-120 Pruszcz
25.	Parafia p. w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Topolnie	Topolno 46, 86-120 Pruszcz
26.	Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu	ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz
27.	Koła Gospodyń Wiejskich	8 miejscowości gminy
28.	Ochotnicza Straż Pożarna	12 miejscowości gminy
29.	Stowarzyszenie Aktywna Młodzież w Serocku	ul. Wyzwolenia 47, Serock, 86-120 Pruszcz
30.	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieścinie	Niewieścin 19a, 86-120 Pruszcz
31.	Stowarzyszenie „ Miś-My i Świat”	Zbrachlin 34, 86-120 Pruszcz
32.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Pomorzanin”	ul. Wyzwolenia 47, Serock, 86-120 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy Pruszcz.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańcy gminy Pruszcz, oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. Mieszkańcy gminy korzystali ze wsparcia **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu**. Dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do mieszkańców gminy Pruszcz w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 19. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych/ rodzinnych domach dziecka	0	0	3
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	8	5	7
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	2	2	2
liczba rodzin zastępczych/ rodzinnych domów dziecka, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	1
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	3	1	0
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

Dzieci i rodziny z gminy objęte są także wsparciem **Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świeciu**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek systemu oświaty, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. Dzieci i młodzież mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację,

diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną.

W roku szkolnym 2019/2020 poradnia objęła różnymi rodzajami wsparcia dzieci i młodzież z terenu gminy Pruszcz. Udzielono pomocy w następujących formach: orzeczenie o potrzebie kształcenia nauczania indywidualnego – 3; orzeczenie o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim – 2; orzeczenia Autyzmu, tym Zespół Aspergera – 2; orzeczenie o niepełnosprawności sprzężonej – 1; orzeczenie niepełnosprawności (słabe widzenie) – 1; opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju – 3; opinie w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną – 26.

Ponadto 3 dzieci bierze udział w stałych zajęciach terapeutycznych – Treningu Umiejętności Społecznych, a 5 dzieci pozostaje w terapii logopedycznej.

Mieszkańcy gminy Pruszcz mogli także korzystać ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świeciu. Dane w tym zakresie odnoszące się do mieszkańców powiatu świeckiego zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 20. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców powiatu w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności	571	630	670
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym:	2 191	2 615	2 796
liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności	444	570	592
liczba orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1 433	1 762	1 946
liczba orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności	314	283	258

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świeciu.

Poniższa tabela przedstawia poszerzony wykaz podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy Pruszcz usytuowanych poza gminą.

Tabela 21. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystają mieszkańcy gminy Pruszcz

l.p.	nazwa jednostki	adres
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Klasztorna 2, 86-100 Świecie
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wojska Polskiego 195A, 86-100 Świecie
3.	Powiatowy Urząd Pracy	
4.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Wojska Polskiego 173, 86-100 Świecie
5.	Sąd Rejonowy	ul. Sądowa 12, 86-100 Świecie
6.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Wojska Polskiego 153, 86-100 Świecie
7.	Kujawsko-pomorskie Stow. Pomocy Bliźniemu Judym	ul. Powstańców 35, 89-200 Kołaczkowo
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Gądecz 33, 86-022 Dobrcz
9.	Dom Pomocy Społecznej Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo	ul. Wojska Polskiego 128, 86-100 Świecie

10.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Parkowa 12, 86-300 Grudziądz
11.	Schronisko z Usługami Opiekuńczymi dla Bezdomnych	ul. Polna 20, 87-140 Chełmża
12.	Schronisko dla Osób Bezdomnych Stowarzyszenia MONAR	ul. Czapliniecka 19, 97-400 Bełchatów
13.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Karolina 14G, 32-700 Bochnia

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

2.4. BADANIA ANKIETOWE

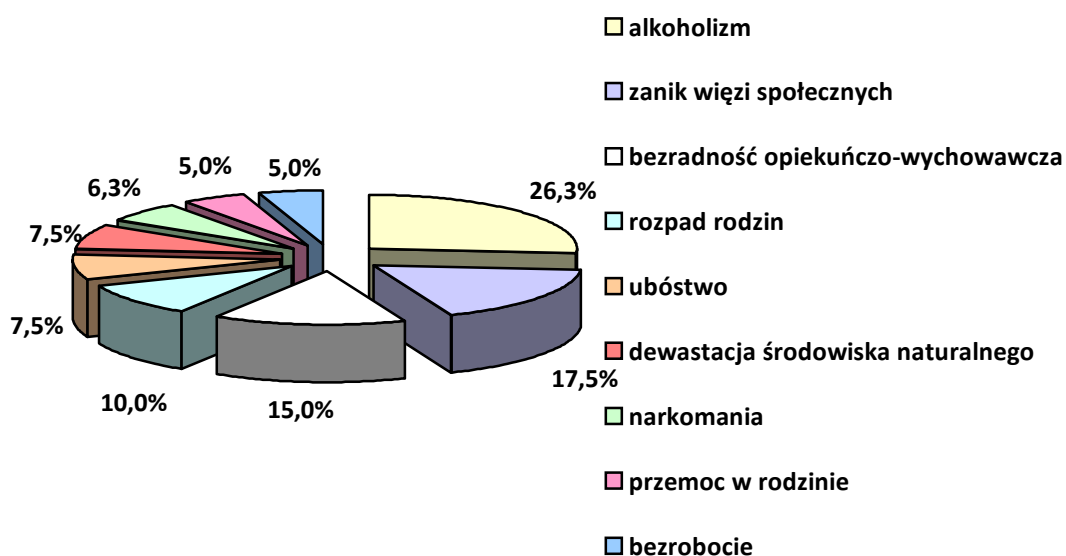
Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono 40 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Uczestnicy badania mieli możliwość wyboru 2 najistotniejszych problemów społecznych w Pruszczu. W odpowiedzi najczęściej wskazywali alkoholizm i zanik więzi społecznych oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a następnie rozpad rodzin, ubóstwo, dewastację środowiska naturalnego, narkomanię, przemoc w rodzinie i bezrobocie.

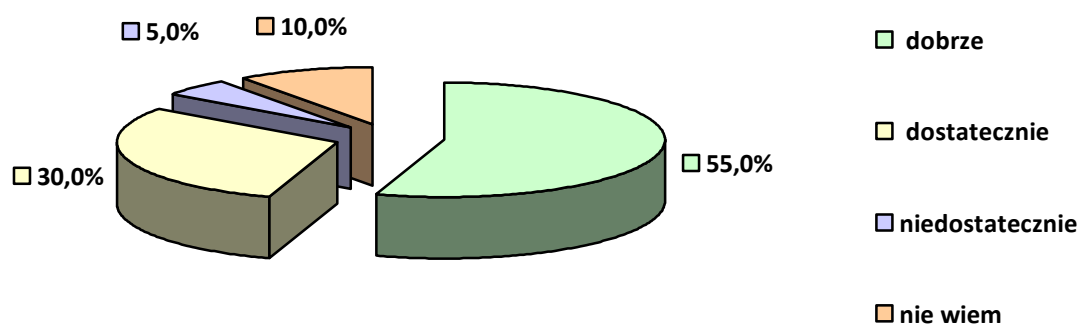
Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

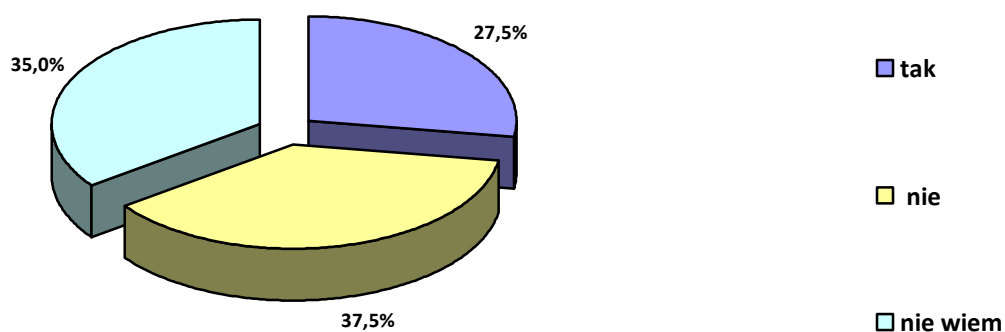
Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły poznać opinie mieszkańców gminy na temat oceny oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki nad dzieckiem do lat 3. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

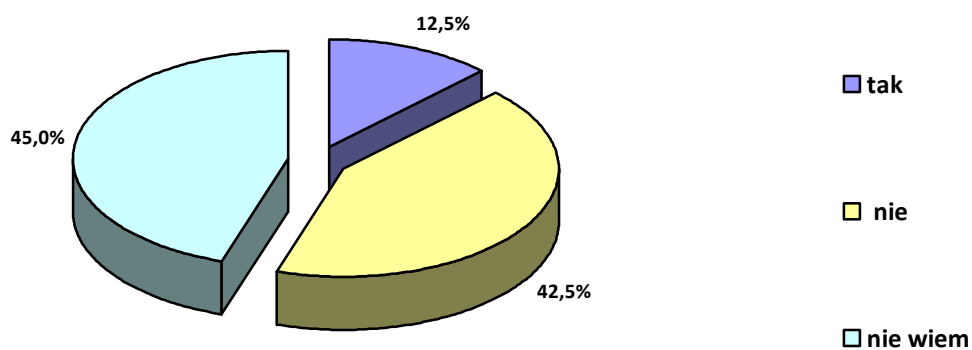
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 5. Czy Pani / Pana zdaniem oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 6. Czy Pani / Pana zdaniem oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

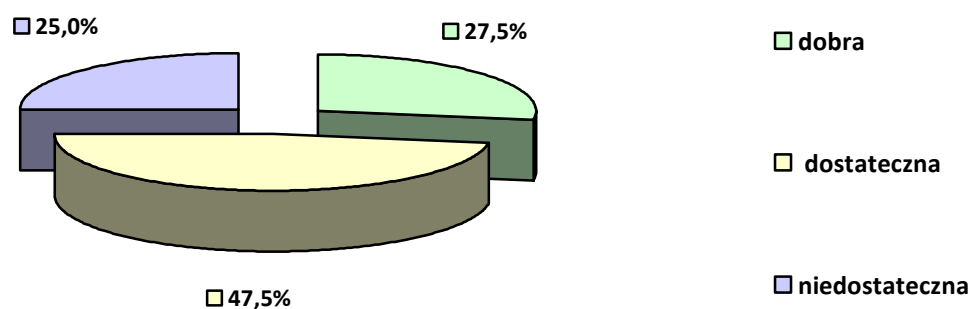
Uczestnicy badania przyznali, że oferta gminy w zakresie edukacji zaspokaja oczekiwania i potrzeby. Zdecydowana większość oceniła ją pozytywnie.

Zdaniem 27,5% ankietowanych oferta opieki przedszkolnej zaspokaja potrzeby mieszkańców, przeciwnego zdania było 37,5%. Jednocześnie 35% badanych nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Tylko 12,5% badanych wyraziło pozytywne opinie jeśli chodzi o ofertę opieki nad dziećmi do lat trzech, ponad 42% oceniło, że ta oferta nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. Pozostała część ankietowanych nie była w tej sprawie zorientowana.

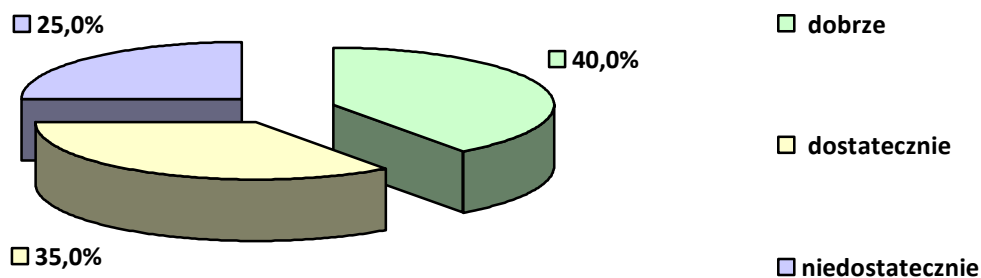
Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej. Rozkład udzielonych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 7. Jaka jest według Pani / Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

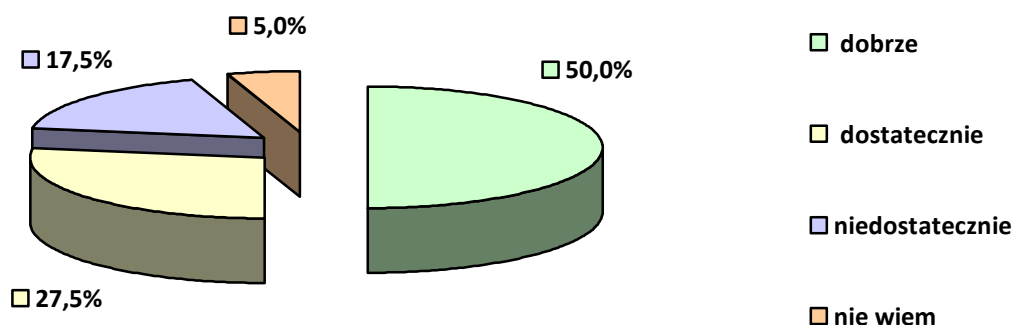

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych oceniła atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie jako dobrą lub dostateczną. Jednak 25% respondentów uznało ją za niedostateczną. Podobne oceny dotyczyły oferty sportowo-rekreacyjnej w gminie; również została oceniona pozytywnie przez większość badanych, ale jedna czwarta ankietowanych przyznała ocenę niedostateczną.

Ocenie respondentów poddano także ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Połowa respondentów stwierdziła, że jest ona dobra, a kolejne 27,5 % badanych uznało ją za dostateczną. Negatywnie oceniło ją 17,5% badanych, zdania na ten temat nie miało 5% badanych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

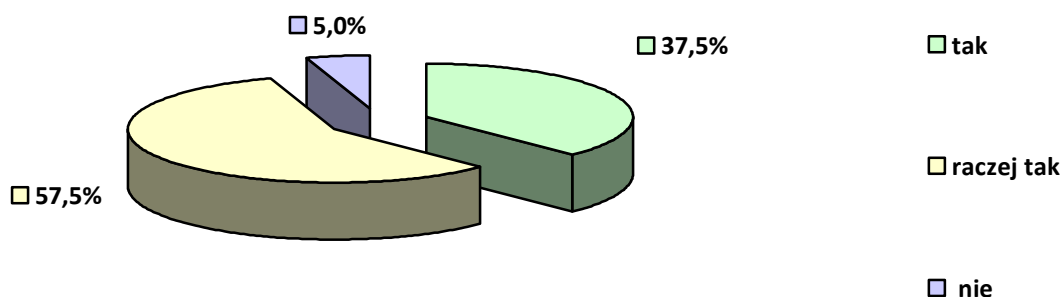
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Prawie wszyscy ankietowani stwierdzili, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

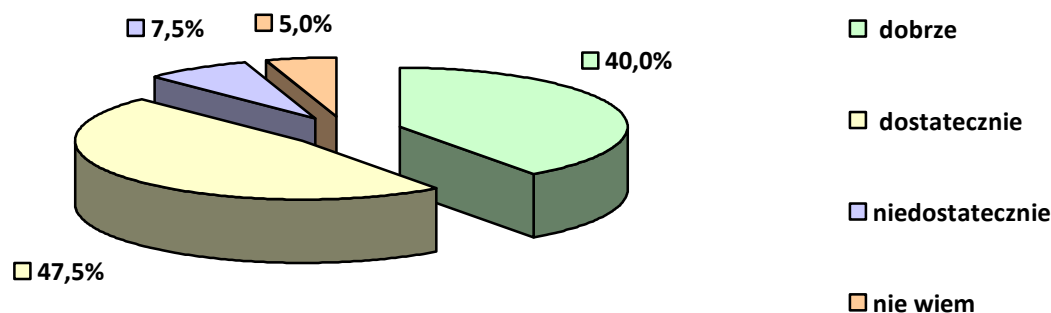
Wykres 10. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania ankietowego poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z odpowiedzi respondentów wynika, iż są w zdecydowanej większości zadowoleni z bycia mieszkańcami gminy, bowiem ponad 80% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Ponad 7% badanych nie jest zadowolonych z tego, iż są mieszkańcami gminy, a 5% nie jest w stanie odnieść się do tej kwestii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowani zostali zapytani również o działania i inicjatywy, których brakuje w gminie, a które mogłyby integrować, aktywizować lokalną społeczność czy też przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania lokalnych problemów społecznych oraz pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Wypowiadając się na ten temat, respondenci najczęściej wskazywali potrzebę utworzenia miejsca dziennego pobytu dla seniorów i osób niepełnosprawnych oraz miejsc spotkań dla młodzieży. Zdaniem ankietowanych, należy poszerzyć ofertę świetlic wiejskich. Postulowano organizowanie różnego rodzaju imprez i spotkań integrujących dla wszystkich pokoleń. Sytuację w gminie poprawiłoby utworzenie większej liczby miejsc pracy. Uczestnicy badania ankietowego zgłaszali także potrzebę organizowania częstych spotkań władz samorządowych z mieszkańcami gminy.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyły również badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Pomogły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliły uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, i profilaktycznych. W sumie do analizy przedłożono 4 ankiety przekazane z następujących placówek.

- Szkoła Podstawowa w Pruszczu (liczba uczniów: 440, liczba nauczycieli: 42),
- Szkoła Podstawowa w Serocku (liczba uczniów: 181, liczba nauczycieli: 31),
- Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Niewieście (liczba uczniów: 153, liczba nauczycieli: 18),
- Szkoła Podstawowa im. J. Korczaka w Łowinku (liczba uczniów: 109, liczba nauczycieli: 19).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy przedłożonych ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę i pielęgniarkę. 2 szkoły (w Pruszczu i Serocku) zatrudniają psychologa, a placówka w Pruszczu także doradcę zawodowego. Uczniowie ankietowanych placówek mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego oraz mogą korzystać z Internetu. Wszystkie szkoły z terenu gminy prowadzą dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 104 dzieci. Szkoła Podstawowa w Pruszczu i Szkoła Podstawowa w Serocku organizują nauczanie indywidualne. Wszystkie placówki zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne i psychoterapeutyczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Wszystkie szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, teatralne, biblioteczne, językowe, zajęcia i programy profilaktyczne, Caritas, SKS, a szkoła podstawowa w Łowinku prowadzi współpracę międzynarodową w ramach programu Erasmus.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 22. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

negatywne zachowania i zjawiska patologiczne	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	7	2
sięganie po alkohol	2	4	2
sięganie po narkotyki	0	0	4
niszczenie mienia szkolnego	1	2	3
kradzieże na terenie szkoły	1	1	3

dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	6	3
udział w grupach negatywnych	0	0	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	9	3
autoagresja	1	1	3
ucieczki z domu	0	0	4
przestępczość ujawniona	0	0	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty z gminy.

Tabela 23. Przypadki dysfunkcji stwierdzone w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	16
zaniedbanie	4
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty z gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono m. in. 7 przypadków palenia papierosów, 4 przypadki sięgania po alkohol, 9 przypadków agresji i przemocy oraz 6 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 16 przypadków bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 4 przypadki zaniedbań, 6 przypadków uzależnień oraz 1 przypadek przemocy w rodzinie

Przedstawiciele ankietowanych placówek w ciągu ostatnich trzech lat nie odnotowali wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w społeczności uczniowskiej. W odczuciu przedstawicieli 2 badanych placówek nie nastąpił także wzrost liczby przypadków dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów; pozostali nie byli w stanie zająć jednoznacznego stanowiska w tej sprawie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest, zdaniem przedstawicieli szkół, zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej), Urząd Gminy, Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policję, Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę, placówki ochrony zdrowia, Caritas i organizacje pozarządowe.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania oraz pomocy rzeczowej w ramach okolicznościowych akcji i zbiórek. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na pomoc finansową (stypendia, dofinansowanie wycieczek) oraz opiekę świetlicową.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, sprawy kierowane są też do sądu. W placówkach organizowane są zajęcia terapeutyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, warsztaty, porady i konsultacje. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych, uczestniczą także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, ciągłego poszerzania oferty edukacyjnej, jak również uatrakcyjnienia formy przekazu treści edukacyjnych i wychowawczych. Ankietowani podkreślili też konieczność doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców poprzez m. in. szkolenia specjalistyczne. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zapewnienia odpowiednich warunków lokalowych, wyposażenia technicznego i niezbędnej infrastruktury sportowej w szkole.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analiza opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego. Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary problemowe: **rodzina, dziecko**

i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.

OBSZAR PROBLEMOWY RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego • współpraca służb i instytucji • wzrastająca liczba placów zabaw • rozwijające się świetlice wiejskie 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwowane dysfunkcje rodziny • zanik więzi społecznych i wartości rodzinnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży przez gminę • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • zwiększona świadomość dzieci i młodzieży dotycząca przemocy • dostęp do edukacji podstawowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej (trwa rozbudowa) • niezadowalająca oferta opieki przedszkolnej - ograniczona baza lokalowa • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • brak możliwości zmiany mentalności dorosłych stosujących przemoc wobec dzieci

	<ul style="list-style-type: none"> • brak szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie gminy
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy oraz zmniejszanie się społecznego przyzwolenia na przemoc w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających specjalistycznego wsparcia, nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie, głęboko zakorzeniona postawa dopuszczająca przemoc jako metodę wychowawczą – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR PROBLEMOWY	
ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • dostępność środków psychotropowych i używek • brak zainteresowania i kontroli nad dziećmi ze strony rodziców • akty chuligaństwa i wandalizmu na terenie gminy

w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zapewnienie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze • pozyskiwanie funduszy na podniesienie stanu bezpieczeństwa publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrost liczby nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • wzrost zagrożenia przestępczością nieletnich na terenie gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na przewagę mocnych stron: dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zostały istotne zagrożenia: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, dostępność środków uzależniających, wzrost zagrożenia przestępczością nieletnich przy jednoczesnym braku reakcji ze strony rodziców - mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

OBSZAR PROBLEMOWY KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba wolontariuszy • wolontariat ograniczony do stowarzyszeń,

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	<p>szkoły i Caritas</p>
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wpływ środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy • realizowanie programów edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niezmnijająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazała zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, prowadzenie działań mających na celu

pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych. Należy także podkreślić odpowiednią liczebność kadry i placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników instytucji pomocowych.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej, niezminiejszająca się w gminie liczba osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz brak zainteresowania działalnością wolontarystyczną wśród mieszkańców gminy to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PRUSZCZ

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023 dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 4, co wskazuje, że zrealizowano większość przyjętych założeń programowych.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu

- brak zainteresowania udziałem w szkolnych spotkaniach profilaktyczno-wychowawczych ze strony rodziców
- częste przypadki rezygnowania z pomocy przez kobiety (matki) doznające przemocy domowej
- niewielkie zainteresowanie wolontariatem wśród uczniów
- niedopełnianie przez rodziców formalności związanych z przyznaniem pomocy (m.in. dożywianie) należnej dzieciom.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- spadek stopy bezrobocia w gminie
- zapewnianie schronienia osobom bezdomnym

- efektywna pomoc potrzebującym
- prowadzenie pracy socjalnej
- podniesienie jakości kształcenia w placówkach systemu oświaty
- zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych
- realizowanie projektów i inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drogach

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania

- zapewnianie opieki i oferty spędzania czasu wolnego osobom starszym i niepełnosprawnym
- przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona ofiar przemocy

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane w latach 2018-2019

- 24 programy profilaktyczne dotyczące uzależnień, agresji i przemocy adresowane do dzieci i młodzieży w placówkach systemu oświaty w gminie
- 17 programów promujących zdrowy styl życia i zasady zdrowego odżywiania
- 10 programów dotyczących zasad bezpieczeństwa na drodze
- pedagogizacja rodziców
- działania wdrażające do działalności wolontarystycznej
- akcje promujące czytelnictwo
- program wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci wiejskich
- warsztaty kynoterapeutyczne.

Działania ocenione najwyżej

- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym
- zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie
- działania w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa w gminie, w tym przeciwdziałanie przestępczości, także nieletnich, podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Działania ocenione najniżej

- funkcjonowanie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień
- współpraca z sektorem pozarządowym (i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego) w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT, jak również wnioski płynące z oceny realizacji założeń poprzednio realizowanego Programu pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2021-2023 jest następujący:

Poprawa kondycji rodzin zamieszkujących w gminie dzięki stworzeniu efektywnego i skutecznego systemu wsparcia rodzin i dzieci.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Podniesienie jakości funkcjonowania rodzin.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie dysfunkcji, warunków życia oraz potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie.	2021-2023	UG RG GOPS GKPiRPA ZI placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin
Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach.	2021-2023	GOPS UG PUP NGOs lokalne media	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba ofert pracy, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizowanie członków rodzin dotkniętych bezrobociem do zmiany swojej sytuacji życiowej - zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.	2021-2023	GOPS UG	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin

			świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych i wychowawczych,	
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2021-2023	GOPS UG placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Promowanie w gminie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2021-2023	GOPS UG placówki oświatowe placówki kultury świetlice NGOs PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących prawidłowo funkcjonującą rodzinę - liczba uczestników podjętych akcji o charakterze edukacyjno-wychowawczym 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji.	2021-2023	GOPS UG PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie możliwości i poprawa skuteczności wsparcia oferowanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia

CEL OPERACYJNY 2.: Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych.	2021-2023	UG placówki oświatowe PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń i kursów dla nauczycieli - liczba uczestników - liczba i rodzaj pozyskanego wyposażenia dla szkół 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kwalifikacji kadr pedagogicznych - osiąganie lepszych efektów kształcenia - podniesienie poziomu wiedzy uczniów szkół na terenie gminy
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2021-2023	UG RG GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2021-2023	UG GOPS placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji osób

				<p>samotnie wychowujących</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
<p>Prowadzenie nauczania indywidualnego dla uczniów niepełnosprawnych.</p>	2021-2023	UG placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów objętych nauczaniem - liczba godzin 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
<p>Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.</p>	2021-2023	placówki oświatowe GKPiRPA GOPS PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj programów profilaktycznych - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
<p>Rozszerzenie oferty organizowanych w placówkach oświatowych zajęć pozalekcyjnych, w tym dla uczniów uzdolnionych.</p>	2021-2023	UG placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży - poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej
<p>Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.</p>	2021-2023	placówki oświatowe placówki kultury GOPS NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - kształtowanie właściwych postaw dzieci i młodzieży - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których

				podejmowany jest wolontariat
--	--	--	--	------------------------------

CEL OPERACYJNY 3.: Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2021-2023	placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury świetlice GOPS placówki ochrony zdrowia NGOs PPP PSSE	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań specjalistycznych dla mieszkańców gminy, w tym dla dzieci i młodzieży szkolnej.	2021-2023	UG placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców
Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom.	2021-2023	ZI GKPiRPA GOPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin

		PCPR		
Współpraca z Policją w zakresie monitorowania i patrołowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2021-2023	UG RG Policja	- liczba podjętych działań - liczba podjętych interwencji	- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze poprzez realizację odpowiednich inwestycji w infrastrukturze dróg wiejskich.	2021-2023	UG RG	- liczba zrealizowanych inwestycji drogowych	- poprawa bezpieczeństwa rodzin i dzieci - podniesienie komfortu życia mieszkańców

CEL OPERACYJNY 4.: Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodzin.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną w tym przede wszystkim asystenta rodziny i pracowników socjalnych.	2021-2023	GOPS PCPR ROPS	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach	- podwyższenie poziomu wiedzy - poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
Integrowanie działań na	2021-2023	UG	- liczba i rodzaj	- poprawa efektywności

rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKPiRPA, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.		RG GOPS GKPiRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia świetlice NGOs Kościół	podjętych działań - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów	wsparcia rodzin i dzieci w gminie - zapobieganie marginalizowaniu i wykluczeniu społecznemu rodzin - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2023	UG podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKPiRPA – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki opieki nad małymi dziećmi, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu, Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, świetlice, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Zebrane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do opracowania raportu

podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu przedstawi Wójtowi i Radzie Gminy Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019	9
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019	9
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019	10
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019	10
Tabela 5. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019	11
Tabela 6. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	11
Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	12
Tabela 8. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2017-2019	13
Tabela 9. Wybrane powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	13
Tabela 10. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w Pruszczu w latach 2017-2019	14
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	15
Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	16
Tabela 13. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019	17
Tabela 14. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019	17
Tabela 15. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019	18
Tabela 16. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019	18
Tabela 17. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019	19
Tabela 18. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	20
Tabela 19. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	21
Tabela 20. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców powiatu w latach 2017-2019	22
Tabela 21. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystają mieszkańcy gminy Pruszcz	22
Tabela 22. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020	28
Tabela 23. Przypadki dysfunkcji stwierdzone w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020	29
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	7
Wykres 2. Struktura ankietowanych według kryterium wieku	7
Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	23
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	24
Wykres 5. Czy Pani / Pana zdaniem oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców	24
Wykres 6. Czy Pani / Pana zdaniem oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?	24
Wykres 7. Jaka jest według Pani / Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	25
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	25
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	26
Wykres 10. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	26
Wykres 11. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	27